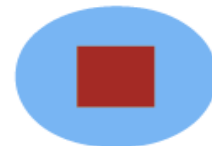

agora

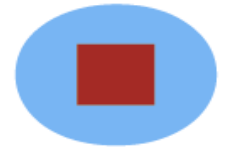
ondersteuningspunt
palliatieve terminale zorg

Jaarverslag 2007

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Korte beschrijving van enkele activiteiten	4
3. Voorbeeldactiviteiten	10
• Nieuwsbrieven	10
• Websitebezoek palliatief.nl	11
• Zorg Kiezen - palliatieve zorg in Nederland	11
• Samenwerking 'Netwerk Palliatieve Zorg'	15
• Werkgroepen GGZ	16
• Platform palliatieve zorg en kinderen	17
5. Samenstelling agora's & werkgroepen 2007	20
6. Lijst gerealiseerde sites Netwerk Palliatieve Zorg	23
7. Overzicht gerealiseerde producten 2007	25

1. Inleiding

Laat, veel later dan gebruikelijk het jaarverslag over 2007 van Agora. Dat heeft alles te maken met de activiteiten rond het Platform Palliatieve Zorg en het door de staatssecretaris aan de tweede kamer aangeboden Plan van Aanpak. De basis daarvoor is in 2007 gelegd, door actieve inbreng van alle partijen in het veld en in overleg met het ministerie.

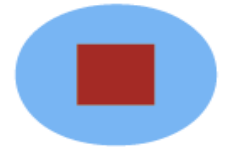
Gedurende de zomermaanden is in een aantal onderlinge besprekingen en met een enorme uitwisseling van e-mails een analyse gemaakt van knelpunten, mede gebaseerd op wat in de werkgroep vernieuwing al was benoemd. Maar er is ook een aanzet gemaakt voor oplossingen, binnen het kader dat daarvoor door het ministerie was aangegeven.

Dat was een uniek proces, waar door alle betrokkenen veel energie en tijd in is gestopt. Maar met een goed resultaat: de basis voor een door de staatssecretaris gepresenteerd Plan van Aanpak Palliatieve Zorg. Heel belangrijk daarin is de aandacht voor vroegsignalering.

Agora heeft daaraan een bijdrage kunnen leveren, door naast de inhoudelijke inbreng ook de uitwerking voor zijn rekening te nemen, samen met de VIKC.

Daarnaast natuurlijk de gebruikelijke activiteiten. De website, de bijeenkomsten en symposia, de werkgroepen. Teleurstellend is dat het ook in 2007 niet is gelukt het Nationaal Fonds echt van de grond te krijgen.

Aan de andere kant biedt het plan van aanpak en het grote draagvlak daarvoor meer dan genoeg mogelijkheden en uitdagingen om de palliatieve zorg in Nederland de komende jaren verder te verbeteren. Agora levert daaraan graag een bijdrage!

2. Korte beschrijving van enkele activiteiten

** Agora ethiek en spirituele zorg*

De agora ethiek en spirituele zorg heeft zich in 2007 onder andere gericht op het verder onderzoeken van de mogelijkheden en knelpunten die er zijn ten aanzien van spirituele en psychosociale zorg voor mensen die thuis sterven. Er waren in 2007 18 netwerken palliatieve zorg bezig om deze zorg beter op de kaart te krijgen. Men ondervindt in de thuissituatie zowel lacunes op het gebied van deskundigheid als toegankelijkheid. Diverse experimenten worden gevolgd, o.a. rond transmuralisering van geestelijke verzorging en het aannemen van geestelijk verzorgers door thuiszorgorganisaties. Uitwisseling heeft plaats gevonden tijdens een in juni gehouden werkconferentie. Daar is het initiatief genomen om instrumenten en scholingen over levens- en zingevingsvraagstukken (in de laatste fase) te inventariseren, zodat nu een overzicht beschikbaar is.

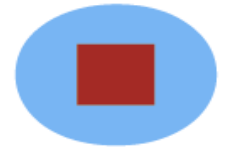
Daarnaast is van start gegaan met het opstellen van een richtlijn spirituele zorg en existentiële crisis. Deze richtlijn zal in 2008 opgenomen worden in het VIKC-richtlijnenboek. Er is een begin gemaakt met het schrijven van een document 'Culturele verschillen in de laatste levensfase'.

De grote belangstelling voor ethische vragen in de laatste fase, die sterk naar voren kwam op het Nationaal Congres Palliatieve Zorg 2006, is door de agora ethiek en spirituele zorg vertaald naar een druk bezochte landelijke themadag en een train-de-trainerscursus 'Moreel zorgverlenen'. Dit laatste draagt ertoe bij dat het onderwerp dichtbij de werkvloer verder opgepakt kan worden.

Agora is partner geworden in het expertisenetwerk 'Levensvragen en Ouderen' van Vilans.

** Agora onderzoek*

Binnen de agora onderzoek presenteren onderzoekers vanuit de verschillende academische centra onderzoeksvoorstellen, tussentijdse resultaten en eindrapportages van wetenschappelijk onderzoek. Ook vertegenwoordigers van de onderzoeksgroep van de Vrije Universiteit Brussel maken deel uit van deze groep. Deze groep is oorspronkelijk ontstaan vanuit de verschillende Centra voor Ontwikkeling van Palliatieve Zorg (COPZ). In overleg met de Kenniscentra palliatieve Zorg uit Amsterdam, Nijmegen en Rotterdam is in 2007 besloten dit overleg formeel om te vormen tot de Agora Onderzoek. De Kenniscentra zijn afwisselend gastheer voor de halfjaarlijkse bijeenkomsten, waarbij er naar gestreefd wordt dat elke bijeenkomst een centraal thema heeft. In 2007 werden op 15 maart en 20 september bijeenkomsten in respectievelijk Amsterdam en Rotterdam (thema: sedatie) gehouden.

* *NAPC*

Agora heeft ook in 2007 het bestuur van de NAPC ondersteund bij organisatie van de jaarlijkse activiteiten voor consulenten en de ontwikkeling van een eigen domein onder www.palliatief.nl. Op 15 november werd de jaarlijkse studiedag georganiseerd. Voordrachten over nieuwe farmacotherapeutische ontwikkelingen en palliatieve sedatie waren belangrijke onderdelen in het programma

* *Werkgroep vernieuwing*

Ook in 2007 is deze breed samengestelde werkgroep¹ een aantal malen bijeen geweest. Hoofddactiviteit was het voorbereiden en becommentariëren van een advies aan VWS over een Plan van Aanpak palliatieve zorg voor de jaren 2007-2010. Daarbij is ook een overzicht gepresenteerd van de vigerende financiële regelingen waar de palliatieve zorg mee te maken heeft. Gepleit is voor ontschotting en een meer gestroomlijnde financiering van de palliatieve zorg.

Als speerpunten in het Plan van Aanpak zijn geformuleerd:

- Meer aandacht voor en oriëntatie op de voor de patiënt zo belangrijke overgang van de curatieve fase naar de palliatieve fase, de zogenaamde transitiefase. Gepleit wordt voor vroegsignalering.
- Goede palliatieve zorg vereist een sterke eerstelijnszorg.
- Er dient sprake te zijn van continuïteit van zorg en zorgaanbod.
- Palliatieve zorg moet gericht zijn op versterking van het individuele cliëntsysteem. De patiënt moet de vrijheid en autonomie hebben om zelf keuzen te maken en de regie en zeggenschap over het eigen leven te behouden (zelfmanagement), ook als dat betekent dat hij ervoor kiest om de regie elders neer te leggen. Een kwetsbaar cliëntsysteem moet daarbij desgewenst ondersteuning kunnen krijgen (persoonlijke zorgcoördinatie.)
- De patiënt en naasten dienen te kunnen rekenen op kwalitatief verantwoorde zorg, waar deze ook plaatsvindt. Verspreiding van kennis en kunde en het scheppen van randvoorwaarden is hierbij essentieel.

De werkgroep vernieuwing is als klankbordgroep betrokken bij het project Zorgprogrammering.

* *Werkgroep Professionele Thuiszorg*

In 2007 is de werkgroep thuiszorg diverse malen bijeengeeweest. Er is een symposium voorbereid dat op 29 november is gehouden. Het symposium is samen met V&VN, eerstelijnszorg georganiseerd en uitgevoerd. De reacties van de 120 deelnemers waren zeer positief. Wijkverpleegkundigen staan er toch vaak alleen voor bij ongeneeslijk zieke patiënten thuis en ze hebben op het symposium praktische handvatten en informatie gekregen waardoor ze daarop beter toegerust zijn. Onderwerpen waren o.a. de LESA palliatieve zorg, uitwerking van diverse richtlijnen (misselijkheid en braken, palliatieve sedatie) en zorgpad voor de stervensfase. Er is een voorzet gedaan voor de invulling van een scholingsdag in 2008 voor verzorgenden.

¹ In de werkgroep zijn vertegenwoordigd: VPTZ (Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg), V&VN-PV (Vereniging van Verpleeg- en verzorgenden Nederland, afd. Palliatief verpleegkundigen), Associatie van high care hospices, ActiZ, VIKC (Vereniging van Integrale Kankercentra), Nivel, NPV (Nederlandse Patiënten Vereniging), ZN (Zorgverzekeraars Nederland), NPTN (Netwerk Palliatieve zorg voor Terminale patiënten Nederland) en Agora.

** Werkgroep Palliatieve Dagzorg*

Doel van deze werkgroep is om in gezamenlijkheid het concept palliatieve dagzorg in de Nederlandse samenleving vorm te geven en te onderzoeken. In 2007 hebben er diverse uitwisselingsbijeenkomsten plaatsgevonden. Een drietal instellingen zijn daadwerkelijk met palliatieve dagzorg aan de slag, met wisselend succes. De bekendheid met het 'product' palliatieve dagzorg is nog verre van optimaal. De mogelijkheden tot een gemeenschappelijke folder en beeldmerk zijn onderzocht, maar daarvoor bleek de tijd nog niet rijp. Door het Instituut Beleid en Management van de Erasmus Universiteit worden de activiteiten gevolgd en geëvalueerd.

** Werkgroep palliatieve zorg voor mensen met een verstandelijke beperking*

De werkgroep palliatieve zorg voor mensen met een verstandelijke beperking is een breed samengestelde groep met vertegenwoordigers van de VIKC, de V&VN, afd. VGZ, de V&VN, regio Gelderland, het UMC St Radboud, een geestelijk verzorger uit de VGZ-sector en het NIVEL. De groep heeft het symposium 'palliatieve zorg voor verstandelijk gehandicapten: hoe pak je het aan?' voorbereid en de bijdragen gebundeld en breed verspreid. Er was grote animo voor het onderwerp. Het werd duidelijk dat nu ook in de regio's het onderwerp binnen de VGZ-sector is opgepakt of opgepakt gaat worden.

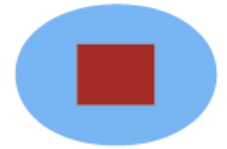
In het kader van de opening van de Dag van de Palliatieve Zorg heeft staatssecretaris Bussemaker van VWS het eerste exemplaar de V&VN-uitgave 'Hoe zorg je voor ongeneeslijk zieken met een verstandelijke beperking' in ontvangst genomen.

** Palliatieve zorg in verpleeg- en verzorgingshuizen*

In 2007 is een samenwerking gestart met ActiZ en de VIKC ter voorbereiding van 5 voorlichtingsbijeenkomsten in 2008 over palliatieve zorg in de V&V-huizen. Deze bijeenkomsten vinden verspreid over heel Nederland plaats. De nadruk ligt op het realiseren van palliatieve zorg(-principes) in de hele instelling en niet alleen op specifieke units.

** Palliatieve zorg voor vluchtelingen*

In juli is bij Pharos, Kennis- en Adviescentrum voor Vluchtelingen, Nieuwkomers en Gezondheid het signaleringsrapport uitgekomen over Palliatieve Zorg voor Vluchtelingen. Het onderliggende onderzoek, waarbij Agora nauw was betrokken, startte in februari 2007. Reden voor dit onderzoek was dat signalen vanuit de praktijk aangaven dat de palliatieve zorg bij vluchtelingen andere aandacht en competenties vraagt van hulpverleners dan men gewend is. Zij vormen een bijzondere groep binnen de allochtone bevolking van Nederland, waarnaar resultaten van onderzoeken t.a.v. de vier grote migrantenpopulaties van Nederland (Turken, Marokkanen, Antillianen en Surinamers) niet zomaar generaliseerd kunnen worden.

Het onderzoek laat zien dat palliatieve zorg bij vluchtelingen op een aantal gebieden anders verloopt dan wenselijk is:

- De taal wordt door ontvanger en hulpverlener als een groot probleem ervaren, dit speelt in alle aspecten van de zorg een rol.
- Vluchtelingen hebben een beperkter sociaal en familienetwerk, waardoor ook vrijwilligers uit de gemeenschap de zorg op zich (moeten) nemen. Zij vervullen een belangrijke rol, maar voelen zich te weinig ondersteund en gezien.
- Opvallend is dat bij vluchtelingen in een aantal gevallen sprake is van een (te) late diagnose, met alle gevolgen van dien. Hierin speelt zowel de taal, de voorkennis over ziektesymptomen bij de patiënt en de aandacht voor het trauma als verklaring voor klachten vermoedelijk een rol.
- Culturele verschillen maken dat veel patiënten en naasten geen expliciete diagnose en levensverwachting willen weten.
- Zowel vluchtelingen als hulpverleners zouden beter geïnformeerd en ondersteund moeten worden in de palliatieve zorg. De tijdsdruk maakt een zorgvuldige zorgverlening erg moeilijk.

Het signaleringsrapport sluit af met aanbevelingen, van zowel de naasten van de vluchtelingen als van hulpverleners. Deze variëren van concrete aanbevelingen die de verzorging betreffen tot meer beleidsmatige aanbevelingen.

** Samenwerking Agora-VIKC*

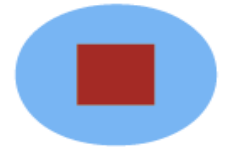
De samenwerking met de VIKC is zonder meer goed te noemen. Het succes van de gezamenlijk aangeboden netwerksites is daarvan een duidelijk bewijs.

** Agora-VIKC werkgroep ondersteuning netwerken*

Binnen de werkgroep ondersteuning netwerken werken Agora en VIKC samen. In 2007 zijn voor netwerkcoördinatoren twee themabijeenkomsten georganiseerd. In de voorjaarsbijeenkomst op 19 april was het thema 'Samenwerking, afstemming en verbetering palliatieve zorg'. De najaarsbijeenkomst op 29 november had als thema 'Behoeftes en diversiteit aan palliatieve zorgvoorzieningen in een netwerkregio en de financiering hiervan'. In beide bijeenkomsten werd ook aandacht besteed aan de stand van zaken met betrekking tot het project 'Zorgprogrammering'.

** Palliatieve zorg in het ziekenhuis*

Op basis van de in 2006 verzamelde informatie over initiatieven van ziekenhuizen om aandacht te schenken aan palliatieve zorg werd op 22 mei een eerste kenniskring georganiseerd, waar verschillende ziekenhuizen hun initiatieven presenteerden. Agora zal zich inzetten om de ziekenhuizen te ondersteunen bij hun (voorgenomen) ontwikkelingen om binnen de ziekenhuisorganisatie specifieke aandacht te schenken aan palliatieve zorg.

*** Nationaal Fonds**

Vanaf 2004 zijn, door en op initiatief van het NPTN en in overleg met het ministerie, diverse activiteiten verricht om te kunnen komen tot een nationaal fonds voor palliatieve zorg.

Agora biedt daarbij ondersteuning.

In 2007 is het voorbereidend bestuur van het Nationaal Fonds Palliatieve Zorg diverse malen bijeengewees om de mogelijkheden voor de oprichting van een fonds verder te exploreren. Er is sprake van een uitermate moeizaam proces in een ingewikkeld veld. 2008 zal het jaar van de waarheid moeten worden voor het fonds.

*** WMO en palliatieve zorg**

De WMO zal mogelijk ook voor de organisaties en instellingen actief binnen de palliatief terminale zorg ingrijpende consequenties hebben. Als landelijk informatiecentrum dient Agora op de hoogte te zijn van het doel, inhoud en effecten van de WMO voor dit specifieke onderdeel van de zorg.

Voor 2006 stond het organiseren van een uitwisselingsplatform rond het thema 'De consequenties van de WMO voor netwerken palliatieve zorg en de daarin participerende instellingen en organisaties' gepland. De daarvoor noodzakelijke duidelijkheid in de uitvoering was er echter in 2006 nog niet, mede door invoeringsperikelen rond de WMO.

*** Tevreden.nl**

In 2007 is www.palliatief.tevreden.nl de online gegaan, een samenwerkingsproduct van tevreden.nl en Agora. Hiermee kunnen alle deelnemende organisaties doorlopend de ervaringen en verwachtingen van diverse betrokkenen (nabestaanden, medewerkers) in kaart brengen. M.b.v. de resultaten van de tevredenheidsonderzoeken kunnen de deelnemende organisaties hun zorgverlening verbeteren.

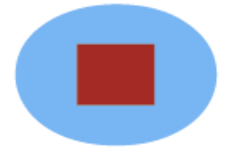
*** Landelijk congres palliatieve zorg**

Het NPTN heeft besloten in 2008 het 2^e Nationaal Congres Palliatieve Zorg te organiseren. Agora ondersteunt het NPTN bij de organisatie. Medio 2007 is een start gemaakt met de voorbereidingen voor het congres dat in november 2008 zal plaatsvinden. Het Plan van Aanpak, waarbij zowel Agora als NPTN betrokken waren vormde een belangrijk uitgangspunt voor de samenstelling van het programma.

*** Internationale activiteiten**

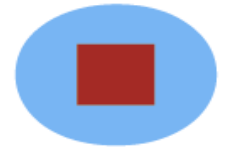
De vertegenwoordiging in de EAPC board en de daaraan verbonden vertegenwoordiging in de groep Internationale Niet-Goevernementele Organisaties bij de Raad van Europa werden in 2007 gecontinueerd.

Er werd geparticipeerd in een studiereis van het netwerk Amsterdam/Diemen naar New York en Boston.

Voor het ministerie van Buitenlandse zaken en het ministerie van VWS werd contact gelegd met de Italiaanse nationale associatie en enkele Italiaanse experts om te komen tot een Italiaans - Nederlandse expertmeeting over 'Palliative care and medical decisions at the end of life' op 29 en 30 November 2007. De bijeenkomst werd door alle deelnemers als een succes ervaren, zoals ook blijkt uit de volgende "Initial grounds of agreement", die aan het eind van de bijeenkomst werden geformuleerd:

- It is vital to distinguish between palliative sedation and euthanasia. Palliative sedation is a form of palliative care, so terminal palliative sedation is not the same thing as euthanasia. The discussion is about palliative care. Euthanasia is outside the scope of the discussion.
- The quality of palliative care in both countries could be improved by exchanging experiences and by setting up common criteria for, and definitions of, palliative care.
- The training and required qualifications for general practitioners and nursing staff involved in palliative care should be reassessed.
- Drawing up uniform research standards is a precondition for effective comparison of care in both countries.
- It would be useful to establish joint criteria for assessing whether a patient only requires basic palliative care (available everywhere through primary care) or specialised treatment made available by dedicated palliative care teams and networks of structures.
- In Italy, there is a great need for palliative care networks of the type found in the Netherlands. A Dutch presentation on the subject would be appreciated by the Italian participants.
- There are major differences between general practitioner job descriptions and practitioner-patient protocols in the two countries.

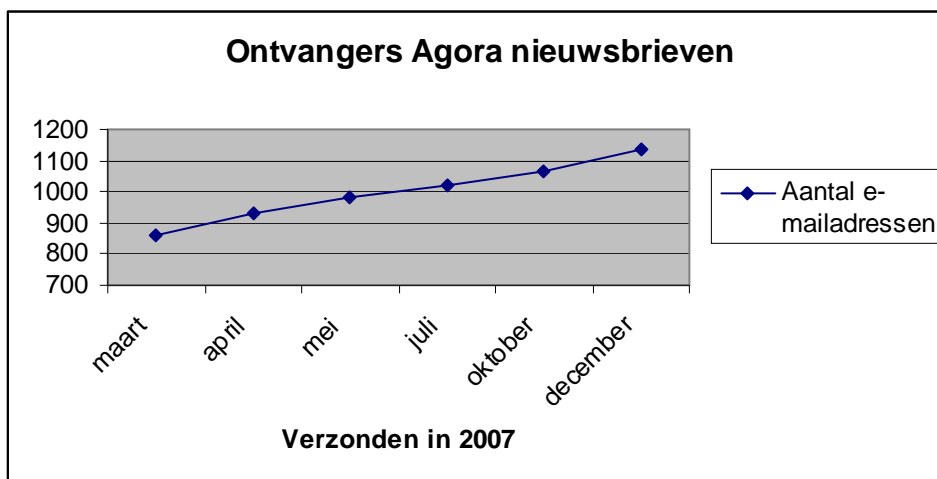

3. Voorbeeldactiviteiten

* Nieuwsbrieven

In 2007 is 6 keer een Agora Nieuwsbrief verstuurd en 2 keer een aanwinstenlijst van de bibliotheek palliatieve zorg van het Agora Documentatiecentrum. In augustus zijn Agora en VIKC gestart met een gezamenlijke nieuwsbrief.

Via de Agora Nieuwsbrief wil Agora mensen op de hoogte houden van haar activiteiten en nieuws over palliatieve zorg. Eind 2006 is de nieuwsbrief verstuurd naar 860 e-mailadressen, eind 2007 waren dat er 1136. Het eerste nummer van de Agora nieuwsbrief is in augustus 2004 verstuurd naar 452 e-mailadressen.

Vaste rubrieken in de Agora nieuwsbrief zijn: nieuws, oproepen, agenda en algemene informatie en bereikbaarheid. Agora verspreidt de nieuwsbrief via de website www.palliatief.nl. Hier kan men zich ook aan- of afmelden voor de nieuwsbrief.

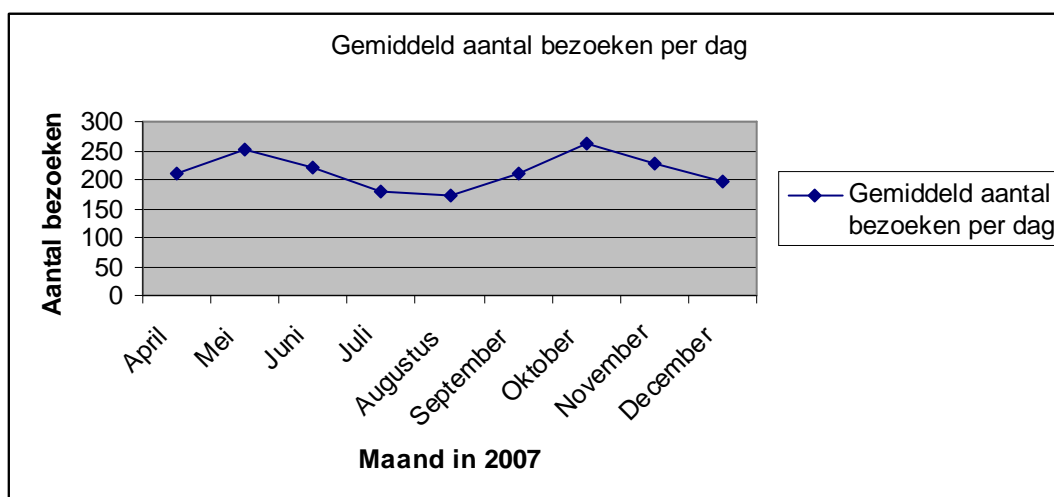
In 2007 is twee keer een lijst gemaakt van de nieuwe aanwinsten in de bibliotheek palliatieve zorg van het Agora Documentatiecentrum. In februari is de aanwinstenlijst naar ongeveer 800 mensen gestuurd, in augustus naar ongeveer 1000 mensen.

Agora en VIKC zijn in het najaar van 2007 gestart met een gezamenlijke digitale nieuwsbrief. Deze nieuwsbrief is speciaal bedoeld voor netwerkcoördinatoren en netwerken palliatieve zorg. Hiermee worden zij op de hoogte gehouden van de gezamenlijke activiteiten van Agora en VIKC. De nieuwsbrief wordt ongeveer eens per kwartaal verstuurd via het besloten deel van het landelijk portaal Netwerk Palliatieve Zorg (www.netwerkpalliatievezorg.nl).

* Websitebezoek palliatief.nl

Sinds 4 april 2007 wordt het websitebezoek van www.palliatief.nl bijgehouden via Google Analytics. Van april tot en met december 2007 bezochten 35.641 bezoekers 58.527 keer deze website. Zij bekeken in totaal 285.125 pagina's. Gemiddeld bleef een bezoeker ruim 3 minuten op de site. Er waren gemiddeld ruim 215 bezoeken per dag.

De startpagina van palliatief.nl is ruim 43.000 keer bekeken. Als tweede is de beginpagina van het onderdeel Zorg Kiezen het meest bekeken, nl. 16.153 keer. Via het onderdeel Zorg Kiezen kan in een lijst of via een kaart gezocht worden naar palliatieve zorgmogelijkheden. Er zijn overzichten per provincie en per instellingssoort. Zowel via de lijsten als via de zoekmogelijkheden kan doorgeklikt worden naar detailinformatie van de palliatieve voorzieningen. In het onderdeel Zorg Kiezen zijn 2.437 url's in totaal 79.322 keer bekeken.

* Zorg Kiezen - palliatieve zorg in Nederland

In de database Zorg Kiezen is informatie te vinden over palliatieve zorgmogelijkheden in Nederland. Netwerken palliatieve zorg beheren de informatie via hun eigen netwerksite binnen Netwerk Palliatieve Zorg. Als een voorziening ligt in het gebied van een niet aangesloten netwerk beheert Agora - op verzoek - de informatie.

In Zorg Kiezen is informatie opgenomen over de volgende soorten voorzieningen:

- Hospicevoorziening (eigen verpleegkundige staf, high care, hospice)
- Hospicevoorziening (vooral vrijwilligers, low care, bijna-thuis-huis)
- Hospicevoorziening (in/bij verpleeghuis, units & losse bedden)
- Hospicevoorziening (in/bij verzorgingshuis, units & losse bedden)
- Hospicevoorziening (kinderhospice)
- Voorziening met opname in ziekenhuis
- Palliatieve dagvoorziening (dagzorg)
- Palliatieve dagvoorziening (polikliniek)
- Palliatieve dagvoorziening (psychosociale zorg)
- Consultatieteam (professionals)
- Team voorlichting en advies aan patiënten
- Vrijwilligersorganisatie
- Overige
- Thuiszorgorganisatie (met specifiek aanbod palliatieve zorg)

Op 1 juli en 1 oktober 2007 is het aantal palliatieve voorzieningen per provincie en per instellingssoort opgevraagd uit de database Zorg Kiezen. Hiervan is een overzicht gepubliceerd op palliatief.nl onder nieuws en in de onderdelen 'per provincie' en 'per instellingssoort' onder <http://zorgkiezen.palliatief.nl>. De samenvatting ziet u in de tabellen hieronder.

Aantal palliatieve voorzieningen in database Zorg Kiezen – 1 juli 2007

Instellingssoort	Aantal	Capaciteit/plaatsen
Hospice (vpk staf, high care)	41	242
Bijna-thuis-huis (vooral vrijwilligers, low care)	45	149
Hosp.vz in/bij verpleeghuis (unit, losse bedden)	79	315
Hosp.vz in/bij verzorgingshuis (unit, losse bedden)	51	115
Kinderhospice	5	50
Hosp.vz in/bij ziekenhuis	11	33
Pall.dagvoorziening - dagzorg	3	
Pall.dagvoorziening - polikliniek	2	
Pall.dagvoorziening - psychosociale zorg	6	
Consultatieteam (professionals)	54	
Team voorlichting en advies aan patiënten	6	
Vrijwilligersorganisatie	119	
Overige palliatieve zorg	14	17
Thuiszorg met specifiek aanbod pz	25	

Aantal palliatieve voorzieningen in database Zorg Kiezen – 1 oktober 2007

Instellingssoort	Aantal	Capaciteit/plaatsen
Hospice (vpk staf, high care)	42	252
Bijna-thuis-huis (vooral vrijwilligers, low care)	48	162
Hosp.vz in/bij verpleeghuis (unit, losse bedden)	86	325
Hosp.vz in/bij verzorgingshuis (unit, losse bedden)	48	99
Kinderhospice	5	50
Hosp.vz in/bij ziekenhuis	11	37
Pall.dagvoorziening - dagzorg	3	
Pall.dagvoorziening - polikliniek	2	
Pall.dagvoorziening - psychosociale zorg	7	
Consultatieteam (professionals)	53	
Team voorlichting en advies aan patiënten	6	
Vrijwilligersorganisatie	141	
Overige palliatieve zorg	16	16
Thuiszorg met specifiek aanbod pz	29	

agora ondersteuningspunt palliatieve terminale zorg

Agora | Actueel | Zoeken | Contact | Beheer

Start | Voor wie? | **Zorg Kiezen** | Thema's | Werkgroepen | Werk en leren | Documentatiecentrum | Onderzoek | Internationaal

Landelijk overzicht | Per provincie | Per soort voorziening | Netwerken palliatieve zorg

Zorg Kiezen

Landelijk overzicht

Per provincie

- Drenthe
- Flevoland
- Friesland
- Gelderland
- Groningen
- Limburg
- Noord-Brabant
- Noord-Holland
- Overijssel
- Utrecht
- Zeeland
- Zuid-Holland

Per soort voorziening

- Thuiszorgorganisatie
- Vrijwilligersorganisatie
- Hospice (high care)
- Bijna-thuis-huis (low care)
- In/bij verpleeghuis
- In/bij verzorgingshuis
- Kinderhospices
- In/bij ziekenhuis
- Dayvoorziening
- Consultatie en advies
- Overige

Netwerken palliatieve zorg

Zoeken naar palliatieve zorgmogelijkheden bij u in de buurt

In de database Zorg Kiezen vindt u actuele informatie over de zorgmogelijkheden bij u in de buurt. Vul uw postcode of woonplaats en een straal in om de voorzieningen te vinden. De informatie is afkomstig van netwerken palliatieve zorg en/of de zorgaanbieders zelf.

Wilt u weten hoeveel voorzieningen er op het gebied van palliatieve zorg in heel Nederland zijn (voor zover ingevoerd in de database Zorg Kiezen), kijk dan onder 'per provincie' of 'per soort voorziening'.

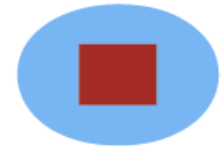
Postcode of woonplaats:

Straal:

uitgangspunt

Copyright 2008 Agora landelijk ondersteuningspunt palliatieve zorg | Gebruiksovereenkomst | Privacybeleid

De informatie over de palliatieve voorzieningen is toegankelijk gemaakt via de landelijke sites: www.palliatief.nl (landelijke overzichten en zoeken op woonplaats/postcode) en www.netwerkpalliatievezorg.nl (zoeken op woonplaats/postcode). Op de netwerksites aangesloten bij Netwerk Palliatieve Zorg zijn regionale overzichten te vinden en kan ook landelijk worden gezocht.

In het najaar van 2007 was de financiering rond voor een keuzesite palliatieve zorg binnen kiesBeter.nl. Direct zijn de werkzaamheden voor zo'n keuzesite gestart. De opbouw van de database Zorg Kiezen is zodanig dat de gewenste informatie relatief eenvoudig vanuit deze database kon worden geïmporteerd in KiesBeter.nl. In april 2008 is de keuzesite www.kiesbeter.nl/palliatievezorg gerealiseerd. Daarmee kan het algemeen publiek ook via kiesBeter.nl informatie uit de database Zorg Kiezen raadplegen en vergelijken.

kiesBeter.nl Palliatieve zorg
wijst u de weg in de zorg

Home Medische informatie Gezond leven Zorgverleners Medicijnen Zorgverzekeringen Patiëntenrechten Zoek

> Home > Palliatieve zorg

Zoek palliatieve zorg

- > Zorg thuis
- > Zorg elders
- > Helpdesk

Zoek direct

- > Naam

Informatie

- > Wat is palliatieve zorg?
- > Waar vindt het plaats?
- > Kwaliteitseisen
- > Financiering
- > Mantelzorg
- > Meer informatie

Over palliatieve zorg

- > Nieuws
- > Veelgestelde vragen
- > Begrippenlijst

Palliatieve zorg

Op het onderdeel Palliatieve zorg vindt u informatie voor mensen met een levensbedreigende aandoening.

Soorten zorg

Er zijn meerdere soorten palliatieve zorg: hospices, dagvoorzieningen, thuiszorg of vrijwilligersorganisaties.

- > Zoek zorg thuis
- > Zoek zorg elders

Wat is palliatieve zorg?

Palliatieve zorg is bedoeld om de kwaliteit van leven te verbeteren van patiënten met een levensbedreigende aandoening.

- > Meer over palliatieve zorg
- > Veelgestelde vragen

Pagina opties

- Voorlezen
- Printen
- Doorsturen
- Beoordelen

Nieuws

Laatste update: 16 april 2008

- > Palliatieve zorg nieuw onderdeel kiesBeter.nl
- > Tien miljoen euro extra voor palliatieve zorg
- > "Wetswijziging euthanasie dementen"
- > Nieuwsoverzicht
- > RSS

KiesBeterlinks

- > Stichting Agora
- > Wegwijzer klachtrecht
- > Per Saldo
- > AWBZ
- > Zorgzwaartepakketten

Product van het RIVM | Disclaimer | Bronnen | Sitemap | Contact | Info@kiesBeter.nl

Zoek palliatieve zorg

- > Zorg thuis
- > Zorg elders
- > Helpdesk

Zoek direct

- > Naam

Informatie

- > Wat is palliatieve zorg?
- > Waar vindt het plaats?
- > Kwaliteitseisen
- > Financiering
- > Mantelzorg
- > Meer informatie

Over palliatieve zorg

- > Nieuws
- > Veelgestelde vragen
- > Begrippenlijst

Vergelijk instellingen

Klap alles in Klap alles uit

Naam en adresgegevens >> [klap in]

Naam	Hospice Heuvelrug (eigen verpleegkundige staf)	Leendert Meeshuis (in/bij verpleeghuis)
Bezoekadres	Arnhemse Bovenweg 80 3708AH Zeist	Prof. Bronkhorstlaan 6 3723MB Bilthoven
Postadres	-	-
Telefoon	030-6984280	030-2259600
E-mail	info@hospice-heuvelrug.nl	leendertmeeshuis@zonnet.nl
Website	http://www.hospice-heuvelrug.nl	http://www.leendertmeeshuis.nl
Aangesloten bij	Stichtse Warande	Leendert Meeshuis
Ligging	-	landelijk
Aantal plaatsen	6	2
Aantal plaatsen vrij	0	0

Organisatie en kwaliteit << [klap uit]

Aangeboden zorg << [klap uit]

Voorwaarden voor opname << [klap uit]

Kamers << [klap uit]

Voorzieningen << [klap uit]

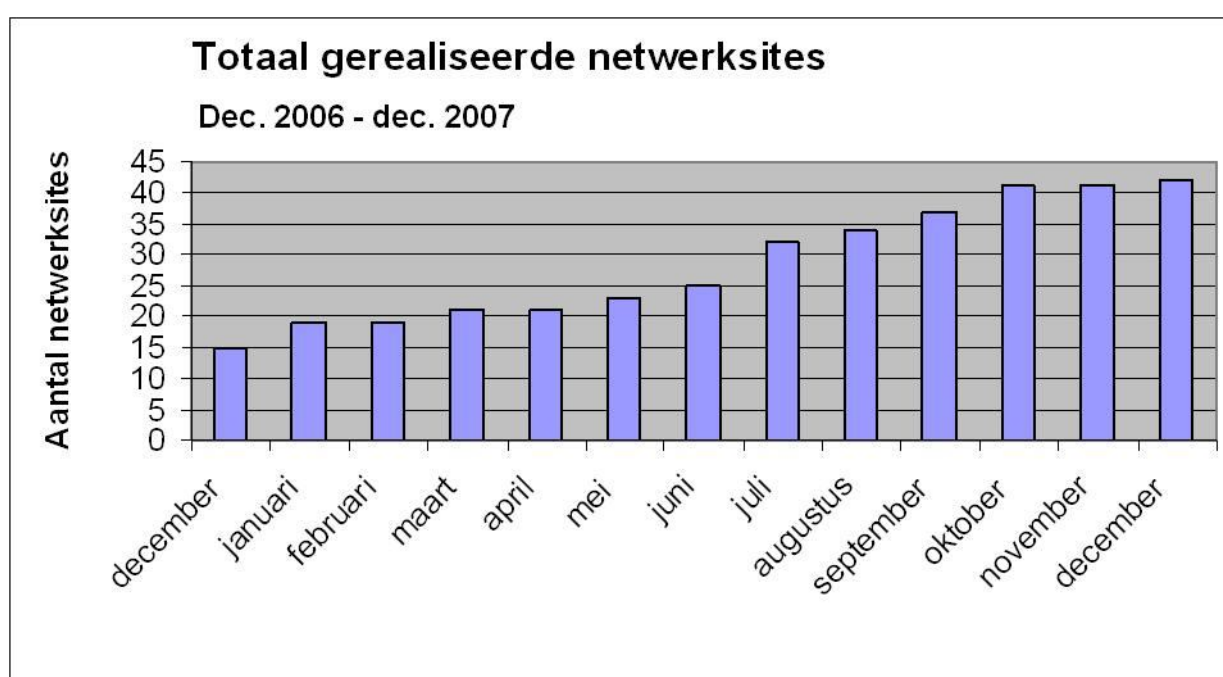
Klap alles in Klap alles uit

* Samenwerking 'Netwerk Palliatieve Zorg'

Op 1 januari 2008 waren 42 netwerksites online binnen Netwerk Palliatieve Zorg, een samenwerking tussen Agora, VIKC en aangesloten netwerken palliatieve zorg in Nederland. Netwerk Palliatieve Zorg bestaat uit een landelijk portaal en eigen netwerksites voor aangesloten netwerken palliatieve zorg. Een belangrijk onderdeel is de database Zorg Kiezen waarin informatie over palliatieve zorgvoorzieningen in Nederland wordt bijgehouden door aangesloten netwerken.

In 2007 zijn 27 netwerksites gerealiseerd. Er zijn 31 instructies (basis en herhalingen) gegeven aan 72 mensen.

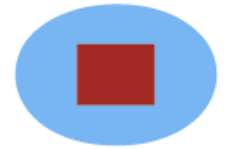
Op het landelijk portaal www.netwerkpalliatievezorg.nl is in overleg met de werkgroep ondersteuning netwerken palliatieve zorg in april 2007 een besloten deel voor netwerkcoördinatoren gerealiseerd.

De werkgroep ondersteuning netwerken palliatieve zorg (Agora-VIKC) constateerde in 2006 dat netwerkcoördinatoren behoefte hebben aan het uitwisselen van netwerkproducten of andere informatie.

Tijdens themabijeenkomsten in 2006 en 2007 is met de aanwezige netwerkcoördinatoren besproken hoe die uitwisseling van informatie in een besloten deel eruit zou kunnen zien. Naar aanleiding daarvan zijn er 5 rubrieken gemaakt:

1. voorlichtingsmateriaal (producten)
2. organisatie netwerk (producten)
3. protocollen, richtlijnen, checklist, formulieren e.d. (producten)
4. lopende projecten
5. oproepen en vragen.

In april 2007 hebben netwerkcoördinatoren, IKC-medewerkers palliatieve zorg en Agoramedewerkers toegang gekregen tot het besloten deel.

* Werkgroepen GGZ

Naar aanleiding van signalen heeft Agora in 2006 mensen uit de GGZ bij elkaar gehaald. Er is o.a. een artikel over 'Palliatieve zorg in de GGZ' voorbereid en bediscussieerd. Na deze oriëntatiefase zijn 2 groepen gestart die zich bezighouden met palliatieve zorg in de GGZ.

Groep 1 is gericht op palliatieve terminale zorg voor psychiatrische patiënten. Groep 2 is gericht op verkenning van de mogelijkheden van de principes van palliatieve zorg voor de totale GGZ-populatie/ breedte van PZ in de GGZ.

In 2007 heeft groep 1 een onderzoeksvorstel voorbereid en uitgezet bij het Trimbosinstituut. Het doel is om antwoorden te krijgen op de volgende vragen:

- In kaart brengen wat er bekend is over de palliatieve zorg in de laatste levensfase binnen de GGZ.
- Waar mensen aan sterven, om hoeveel mensen het gaat, hoe die mensen binnen de GGZ opgevangen worden (of niet)
- Of er gebruik gemaakt wordt/kan worden van (onderdelen van) het reguliere palliatieve zorgaanbod en welke knelpunten er daarbij zijn

Op basis van dit voorstel zijn fondsen gezocht. Het plan is om het onderzoek in 2008 te starten.

Daarnaast is een symposium voorbereid waarmee aandacht gevraagd is voor (het opzetten van beleid t.a.v.) palliatieve zorg in de GGZ. Dit succesvolle symposium, gericht op de diverse disciplines die bij palliatieve zorg betrokken (zouden moeten) zijn binnen de GGZ, heeft Agora veel nieuwe relaties opgeleverd in deze sector. De inleidingen en workshopverslagen zijn gebundeld en breed verspreid (ook digitaal).

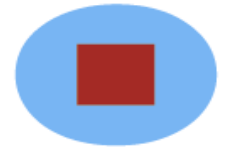
Belangrijkste uitkomsten van een tijdens het symposium gehouden enquête waren:

Tekorten binnen de GGZ t.a.v. palliatieve zorg :

- goede palliatieve zorgplaatsen (plus goed personeel erbij)
- gebrek aan specifieke kennis en technisch instrumentarium
- communicatie met
 - patiënt
 - zorgverleners onderling
 - naasten
- gebrek aan uitwisseling kennis/ervaring
- moeite met angst en/of gedrag van de patiënt bij het naderende levenseinde
- onduidelijke en complexe indicering en financiering

Mogelijke oplossingen:

- specifieke bedden
- ketensamenwerking, overleg, consultatie
- instellingsbeleid maken t.a.v. palliatieve zorg
- vroegsignalering door huisarts/psycholoog
- duidelijke multidisciplinaire indicatiestelling
- toevoeging psychiater/SPV-er aan consultatieteams

Tevens is in 2007 een handreiking ontwikkeld die behulpzaam kan zijn bij het beleidsmatig oppakken van palliatieve zorg in GGZ-organisatie's.

Groep 2 heeft zich een aantal malen gebogen over vragen als

1. Wanneer is iemand psychiatrisch uitbehandeld en kunnen de principes van palliatieve zorg dan toegepast worden?
2. Wordt die overgang van curatieve/behandelingsgerichte zorg gemarkeerd/geregistreerd, zodat het voor alle betrokkenen duidelijk is dat een palliatief traject in gang gezet kan worden?
3. Hoe zou zo'n palliatief traject er idealiter uit kunnen zien. Wat zijn de belangrijkste specifieke kenmerken van zorg, die nu gemist worden t.a.v. psychiatrisch ongeneeslijk zieke mensen.

Er zal op basis van de discussies een visienotitie geschreven worden, waarbij ook de rol van Agora in deze discussie opnieuw bekeken wordt.

* Platform palliatieve zorg en kinderen

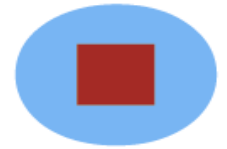
Agora neemt vanaf het begin deel aan het in 2006 opgerichte platform palliatieve zorg en kinderen. In 2007 is dit platform omgevormd tot een zelfstandige stichting, Stichting PAL.

Vanuit de zorgpraktijk is het initiatief genomen om diverse mensen op het terrein van Palliatieve zorg voor kinderen bij elkaar te brengen. Eerst verenigd onder de naam Platform Palliatieve Zorg voor Kinderen, ontstond begin 2007 de Stichting Palliatieve Zorg voor Kinderen in Nederland, kortweg Stichting Pal. Deze naamsverandering markeert de overgang van een organisatie die in de zijlijn opereert naar een organisatie die speler wil zijn in het veld van palliatieve zorg voor kinderen en dan met name aandacht wil vragen voor de palliatieve zorg voor kinderen die kinderen en hun gezinsleden willen hebben.

Uit onderzoek is bekend dat jaarlijks 4.200 kinderen enige vorm van palliatieve zorg behoeven. Dat kan om begeleiding bij het sterven van een kind met kanker gaan, maar even goed om het jarenlang begeleiden van een kind met een spierziekte. Het betreft alle kinderen waarvan de situatie levensbedreigend is maar niet per definitie acuut.

De doelstelling van de Stichting Pal is erkenning van de eigenheid van palliatieve zorg voor kinderen en de verankering daarvan in Nederland bevorderen, zodat de best mogelijke kwaliteit van leven en zorg voor hen en hun gezinsleden wordt verkregen.

In de Stichting Pal participeren circa 20 professionals. In de loop van 2007 werd financiering verkregen van een fonds waardoor parttime een betaalde coördinator kon worden aangetrokken. Hierdoor konden de werkzaamheden goed op gang komen .

De Stichting Pal functioneert met diverse werkgroepen. In iedere werkgroep zitten een aantal personen die participeren in de Stichting Pal. In 2007 zijn de volgende werkgroepen actief geweest:

Werkgroep Visie: houdt zich bezig met het formuleren en uitdragen van de visie op palliatieve zorg voor kinderen.

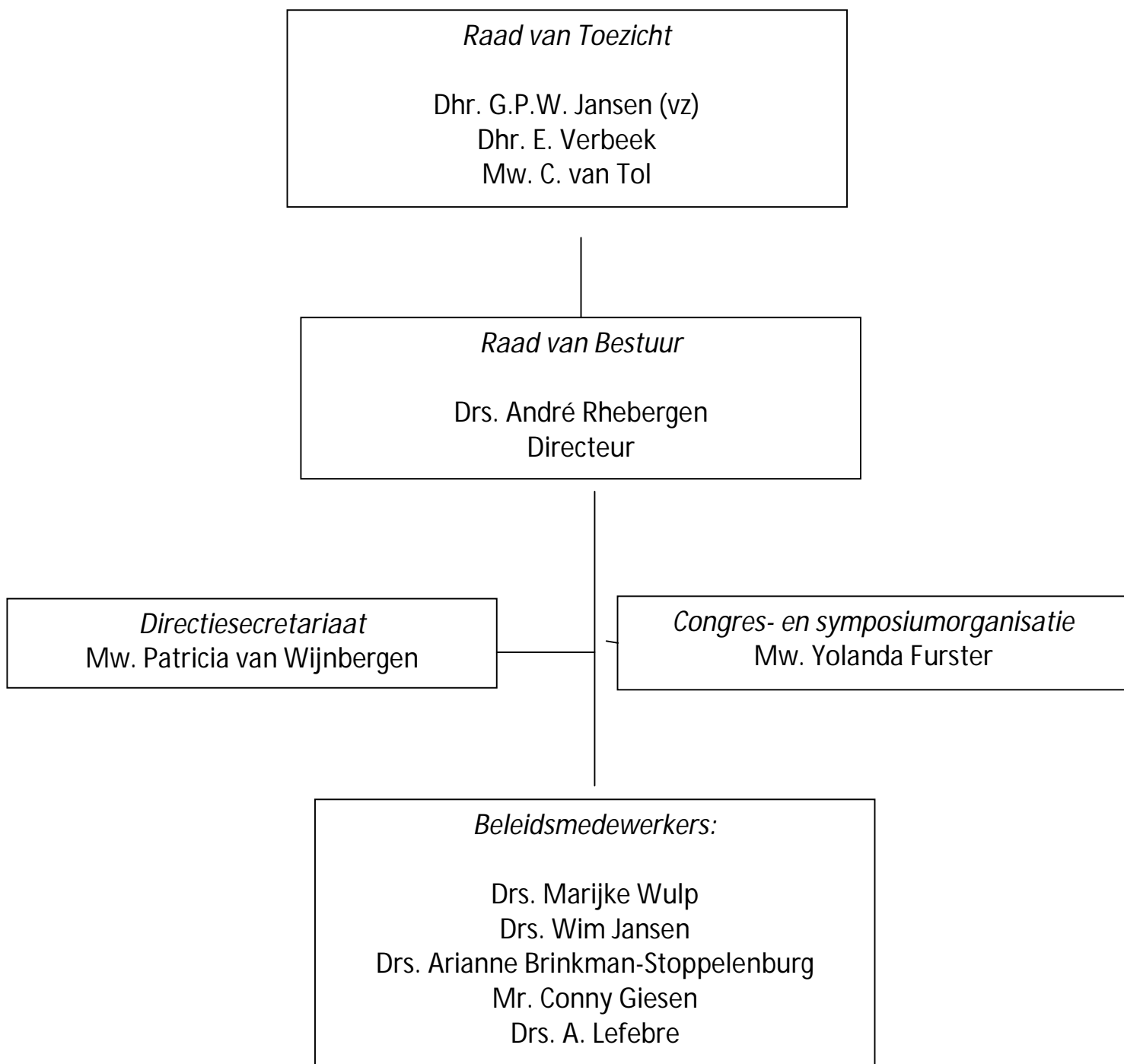
Werkgroep Richtlijnen: zorgt voor een samenwerkingsverband met de VIKC om gezamenlijk richtlijnen palliatieve zorg voor kinderen te gaan schrijven.

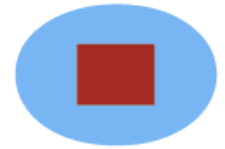
Werkgroep Inventarisatie: heeft een inventarisatie gemaakt van de beschikbare (wetenschappelijke) onderzoeken m.b.t. tot palliatieve zorg voor kinderen en van ieder onderzoek een samenvatting gemaakt. Op basis van deze samenvattingen, het beleidsplan en de ontwikkelde visie op palliatieve zorg voor kinderen door de Stichting Pal zijn 5 speerpunten ontwikkeld waaraan de Stichting Pal de komende jaren aandacht wil besteden.

- Oprichten van een steunpunt palliatieve zorg voor kinderen
- Opstellen van richtlijnen
- Uitvoeren van onderzoek
- Deskundigheidsbevordering voor diverse beroepsgroepen
- Stimuleren van een dekkend, passend en kwalitatief goed aanbod van palliatieve zorg voor kinderen en andere gezinsleden

4. Organogram AGORA 2007

5. Samenstelling agora's & werkgroepen 2007

Agora ethiek & spiritualiteit

Mw. M. Hilhorst (tot februari 2007)
Mw. A.S.E. van Hooijdonk
Dhr. prof. dr. H. Jochemsen (voorzitter)
Mw. J.H. Koningswoud - ten Hove (Roparun Hospice Calando)
Dhr. dr. C. Leget (UMC St. Radboud)
Dhr. dr. P. Lieverse (Erasmus Medisch Centrum)
Mw. C. Mur (Johannes Hospitium Vleuten)
Mw. dr. J. van Osselen
Dhr. drs. A. Rhebergen (Agora)
Mw. drs. M. Wulp (Agora)

Werkgroep richtlijnen spirituele zorg

Dhr. prof. dr. H. Jochemsen (voorzitter)
Dhr. dr. C. Leget (UMC St. Radboud)
Mw. C. Mur (Johannes Hospitium Vleuten)
Dhr. drs. J. van der Geer (MC Leeuwarden)
Dhr. drs. T. Staps (Taborhuis)
Mw. drs. M. Wulp (Agora)

Werkgroep Ondersteuning Netwerken (voorbereiding themabijeenkomsten)

Mw. C. van den Akker (Integraal Kankercentrum Noord)
Dhr. drs. W.J.J. Jansen (Agora)
Mw. E. Meily (Integraal Kankercentrum West)
Mw. C. Yap (Netwerk Palliatieve Zorg Goeree Overflakkee e.o.)

Agora onderzoek

Mw. drs. A. van der Heide (Erasmus Medisch Centrum) (voorzitter)
Dhr. Drs. W.J.J. Jansen (Agora) (secretaris)
Dhr. A. Visser (HDI) (voorzitter)

Diverse onderzoekers uit verschillende onderzoeksinstituten

Werkgroep casemanagement palliatieve zorg

Mw. drs. A. Blom (Netwerk Palliatieve Zorg Arnhem)
Mw. M. van der Breggen (Integraal Kankercentrum Rotterdam)
Mw. A. Brinkman (Agora) (voorzitter)
Mw. W. van de Gaag
Mw. M. Gribling (Ondersteuningspunt Palliatieve Zorg Nijmegen)
Mw. M. Groot (Agora)
Mw. M. van Meggelen (Netwerk Palliatieve Zorg Utrecht Stad)
Mw. Y. Schoffelen (Verpleeghuis Regina Pacis)
Mw. A. de Swart
Mw. M. Vahedi Nikbakht (Laurens Antonius Ysselmonde)
Mw. M.C.A. Vink

Werkgroep palliatieve dagzorg

Mw. R. Boogaard (Pniël, Rotterdam)
Mw. drs. A. Brinkman (Agora)
Mw. Drs. J-M. Cram (iBMG, Rotterdam)
Dhr. Dr. H. Finkenflügel (iBMG, Erasmus Universiteit Rotterdam)
Mw. H. Frauenfelder (De Spiker, Harlingen)
Mw. I. Jansen (Ac. Hospice Demeter, De Bilt)
Mw. M. Koppenol (Ac. Hospice Demeter, De Bilt)
Mw. drs. A. Lefebre (Agora)
Mw. C. Oosterman (Hospice Bennekom, Opella)
Dhr. drs. A. Rhebergen (Agora) (voorzitter)
Mw. H. Skjelnes (De Spiker, Harlingen)
Mw. C. van Tol (Kuria, Amsterdam)
Mw. M. Verveld (VPTZ, Twente)
Mw. P. Voerman (Antonius IJsselmonde, Rotterdam)
Mw. W. Vos (Antonius Binnenweg, Rotterdam)
Mw. M. Wieles (Hospice Kuria, Amsterdam)
Mw. drs. M. Wulp (Agora)

Werkgroep palliatieve zorg in de psychiatrie 1

Mw. A. Bloem (De Gelderse Roos)
Mw. drs. A. Blom (Netwerk Palliatieve Zorg Arnhem)
Mw. N. Evers (Symfora, tot juli 2007)
Mw. mr. C. Giesen (Agora)
Dhr. R. van der Hammen (GGZ Den Bosch)
Mw. drs. A. Lefebre (Agora)
Mw. E. Nitrauw (Hospice Kuria)
Mw. W. Wesselink (Symforagroep)
Mw. G. Visser (Vilans)
Mw. drs. M. Wulp (Agora) (voorzitter)

Werkgroep palliatieve zorg in de psychiatrie 2

Dhr. R. Bruntink
Mw. Drs. M. Doeven (psychiater i.o. Symforagroep)
Mw. C van Dooren (Symforagroep)
Dhr. J. de Heer (Tactus)
Mw. G. Hofstra (Symforagroep)
Mw. C. ter Huurne (Tactus)
Mw. A. van de Laar (Symforagroep, tot september 2007)
Mw. drs. S. van der Meer (Mediant)
Mw. H. Mellema (GGZ Drenthe)
Mw. A. Moonen (Integraal Kankercentrum Midden Nederland, tot oktober 2007)
Mw. R. Overbeek (Vilans)
Mw. drs. M. Wulp (Agora)

Werkgroep professionele thuiszorg

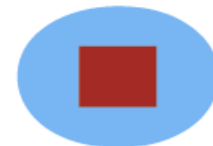
Mw. A. Arias Mesa (Thuiszorg Rotterdam)
Mw. I. Brinkhof (Aveant Utrecht)
Mw. A. Brinkman (Agora)
Mw. G. Kort (Thuiszorg Groningen tot juli 2007)
Mw. K. de Kwaatsteniet (Stichting Icare Meppel)
Mw. I. Lampe (Amsterdam Thuiszorg)
Mw. M.van Meggelen (Netwerk Palliatieve Zorg Utrecht Stad tot juni 2007)
Mw. A. Popken (Stichting Icare Hoogeveen)
Dhr. drs. A. Rhebergen (Agora) (voorzitter)
Mw. S. Schneider (Thuiszorg Rotterdam sinds april 2007)
Mw. T. Starke (Thuiszorg Groningen, sinds juli 2007)
Mw. J. Vos (Thuiszorg Rotterdam, tot april 2007)

Werkgroep zorgvernieuwing

Dhr. H. Bart (Landelijk Steunpunt VPTZ)
Mw. A. Brinkman (Agora)
Dhr. J. Coolen (Zorgverzekeraars Nederland)
Mw. E. van Hoek-Burgerhart (Nederlandse Patiënten Vereniging)
Mw. J.H. Koningswoud-ten Hove (V & VN, afd. PV)
Mw. drs. R. Koppejan (Vereniging Integrale Kankercentra)
Dhr. P. Mistiaen (NIVEL)
Mw. drs. A. Mulder (ActiZ tot september 2007)
Dhr. drs. A. Rhebergen (Agora) (voorzitter)
Mw. dr. M.J. Smits (ActiZ vanaf september 2007)
Mw. C. van Tol-Verhagen (NPTN)
Dhr. H.J. de Winter (Integraal Kankercentrum Stedendriehoek Twente)
Mw. drs. M. Wulp (Agora)

Werkgroep palliatieve zorg voor mensen met een verstandelijke beperking

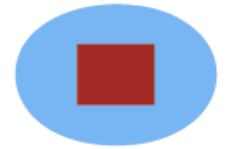
Mw. M. Denkers (V&VN Beroepsvereniging Verstandelijk GehandicaptenZorg)
Mw. dr. M. Hermsen (UMC St. Radboud Nijmegen vanaf april 2007)
Mw. drs. M. Hulseboom (IKZ vanaf september 2007)
Dhr. H. Siebesma ('s Heerenloo)
Mw. drs. A. de Veer (NIVEL)
Mw. drs. M. Wulp (Agora) (voorzitter)
Mw. A. Zwanenburg (V&VN Gelderland)

6. Lijst gerealiseerde sites Netwerk Palliatieve Zorg

Per 20 mei 2008 hebben 65 netwerken palliatieve zorg besloten mee te doen in Netwerk Palliatieve Zorg en zijn 55 netwerksites gerealiseerd:

1. Almere www.netwerkpalliatievezorg.nl/almere (april 2008)
2. Amstelland en Meerlanden www.netwerkpalliatievezorg.nl/amstellandenmeerlanden (oktober 2007)
3. Amsterdam-Diemen www.netwerkpalliatievezorg.nl/amsterdam (2006)
4. Arnhem www.netwerkpalliatievezorg.nl/netwerkarnhem (2006)
5. Delft Westland Oostland www.netwerkpalliatievezorg.nl/delftwestlandoostland (maart 2007)
6. Eemland www.netwerkpalliatievezorg.nl/eemland (2006)
7. Enschede, Haaksbergen en Noordoost Twente www.netwerkpalliatievezorg.nl/twenteoost (september 2007)
8. Gelderse Vallei www.netwerkpalliatievezorg.nl/geldersevallei (2006)
9. Goeree Overflakkee www.netwerkpalliatievezorg.nl/goereeeoverflakkee (juli 2007)
10. Gooi en Vechtstreek www.netwerkpalliatievezorg.nl/gooienvechtstreek (2006)
11. Groningen Centraal www.netwerkpalliatievezorg.nl/groningencentraal (februari 2008)
12. Haaglanden www.netwerkpalliatievezorg.nl/haaglanden (2006)
13. Heuvelland www.netwerkpalliatievezorg.nl/heuvelland (juli 2007)
14. Hoogeveen www.netwerkpalliatievezorg.nl/hoogeveen (mei 2007)
15. IJssel-Vecht www.netwerkpalliatievezorg.nl/ijsselvecht (mei 2007)
16. Kop van Noord-Holland www.netwerkpalliatievezorg.nl/kopvannoordholland (maart 2007)
17. Meppel-Steenwijkerland www.netwerkpalliatievezorg.nl/meppelsteenwijkerland (juli 2007)
18. Midden-Brabant www.netwerkpalliatievezorg.nl/middenbrabant (oktober 2007)
19. Midden- en Zuid-Kennemerland www.netwerkpalliatievezorg.nl/middenenzuidkennemerland (oktober 2007)
20. Midden-Holland www.netwerkpalliatievezorg.nl/middenholland (januari 2007)
21. Nieuwe Waterweg Noord www.netwerkpalliatievezorg.nl/nieuwewaterwegnoord (2006)
22. Noord Groningen www.netwerkpalliatievezorg.nl/noordgroningen (februari 2008)
23. Noord- en Oost-Flevoland www.netwerkpalliatievezorg.nl/noordenoostflevoland (augustus 2007)
24. Noord-Kennemerland www.netwerkpalliatievezorg.nl/noordkennemerland (juli 2007)
25. Noord-Midden Drenthe (Assen) www.netwerkpalliatievezorg.nl/noordmiddendrenthe (juli 2007)
26. Noord-Limburg www.netwerkpalliatievezorg.nl/noordlimburg (september 2007)
27. Noord-West Utrecht www.netwerkpalliatievezorg.nl/noordwestutrecht (januari 2007)
28. Noordoost Friesland www.netwerkpalliatievezorg.nl/noordoostfriesland (februari 2008)
29. Noordwest-Twente www.netwerkpalliatievezorg.nl/noordwesttwente (oktober 2007)
30. Noordwest Friesland www.netwerkpalliatievezorg.nl/noordwestfriesland (januari 2008)
31. Noordwest Veluwe www.netwerkpalliatievezorg.nl/noordwestveluwe (2006)
32. Oost-Groningen www.netwerkpalliatievezorg.nl/oostgroningen (februari 2008)
33. Oostelijk Zuid-Limburg www.netwerkpalliatievezorg.nl/ozl (2006)
34. Oosterschelderegio www.netwerkpalliatievezorg.nl/oosterschelderegio (januari 2008)
35. Oss Uden Veghel www.netwerkpalliatievezorg.nl/ossudenveghe (januari 2008)

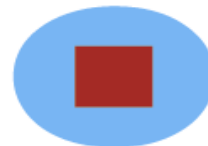

36. Roosendaal - Bergen op Zoom - Tholen
www.netwerkpalliatievezorg.nl/roosendaalbergenopzoomtholen (juni 2007)
37. Rotterdam www.netwerkpalliatievezorg.nl/rotterdam (2006)
38. Utrecht Stad www.netwerkpalliatievezorg.nl/utrechtstad (2006)
39. Utrecht Zuid www.netwerkpalliatievezorg.nl/utrechtzuid (2006)
40. Voorne-Putten Rozenburg www.netwerkpalliatievezorg.nl/voorneputtenrozenburg
(augustus 2007)
41. Weert e.o. www.netwerkpalliatievezorg.nl/weert (februari 2008)
42. West-Achterhoek www.netwerkpalliatievezorg.nl/westachterhoek (juli 2007)
43. West-Friesland www.netwerkpalliatievezorg.nl/westfriesland (januari 2007)
44. Westelijke Mijnstreek www.netwerkpalliatievezorg.nl/westelijkemijnstreek
(december 2007)
45. Zaanstreek-Waterland www.netwerkpalliatievezorg.nl/zaanstreekwaterland (2006)
46. Zeeuws Vlaanderen www.netwerkpalliatievezorg.nl/zeeuwsvlaanderen (september
2007)
47. Zuid Friesland www.netwerkpalliatievezorg.nl/zuidfriesland (maart 2008)
48. Zuid Gelderland www.netwerkpalliatievezorg.nl/zuid gelderland (2006)
49. Zuid Groningen www.netwerkpalliatievezorg.nl/zuid groningen (februari 2008)
50. Zuid Oost Utrecht www.netwerkpalliatievezorg.nl/zuidoost utrecht (2006)
51. Zuid-Holland Noord www.netwerkpalliatievezorg.nl/zuidhollandnoord (januari 2007)
52. Zuid-Oost Drenthe (Emmen) www.netwerkpalliatievezorg.nl/zuidoostdrenthe (juli
2007)
53. Zuidoost Brabant www.netwerkpalliatievezorg.nl/zuidoost brabant (juni 2007)
54. Zuidoost Friesland www.netwerkpalliatievezorg.nl/zuidoost friesland (maart 2008)
55. Zuidwest Friesland www.netwerkpalliatievezorg.nl/zuidwest friesland (februari 2008)

7. Overzicht gerealiseerde producten 2007

De hiergenoemde verslagen en rapporten zijn beschikbaar via de website of op te vragen bij Agora.

<i>Aard</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Opmerkingen</i>
Agora ethiek en spiritualiteit		
Productomschrijving 'Spirituele zorg in de palliatieve fase'	Diverse bestaande productomschrijvingen verzameld	
Vervolgbijsamenkomst werkconferentie Palliatieve spirituele zorg thuis	21 juni 2007	Verslag aanwezig
Invitational conference 'Financiering van geestelijke verzorging' (in samenhang met de activiteiten van de werkgroep vernieuwing t.a.v. financiën)		Gesprekken gehad met de VGVZ en ingebracht bij VWS
Inventarisatie instrumenten en scholingen levens- en zingevingsvraagstukken	Begin juli is inventarisatielijst ontwikkeld en verzonden	in november is een scholingsoverzicht verzonden
Uitbreiding richtlijn spirituele zorg	Vorbereidingsbijsamenkomsten: 22 januari 2007 13 maart 2007 16 april 2007 1 juni 2007 15 november 2007	Verslagen aanwezig; Praatpapier ontwikkeld, dat breed wordt getoetst
Informatie verzamelen voor module PZ voor geestelijk verzorgers		PR voor 2 Materclasses ondersteund
Bijsamenkomsten agora ethiek en spirituele zorg	15 februari 2007 29 maart 2007 18 september 2007	Verslagen aanwezig
Themadag Ethische aspecten van de palliatieve zorg	11 september 2007	Verslag aanwezig
Train de trainer-cursus 'Moreel zorgverlenen in de palliatieve zorg'	14 november 2007 17 december 2007 8 januari 2008 12 februari 2008	Door 20 cursisten afgerond

<i>Aard</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Opmerkingen</i>
<i>Werkgroep netwerken</i>		
Landelijke themabijeenkomst (2x)	19 april 2007 29 november 2007	Presentaties beschikbaar op website
Vorbereidingsbijeenkomst	11 januari 2007 23 januari 2007 8 februari 2007 22 maart 2007 7 mei 2007 5 juli 2007 26 juli 2007 17 september 2007 11 oktober 2007 18 december 2007	Verslagen aanwezig
<i>Agora onderzoek</i>		
Bijeenkomst (2x)	15 maart 2007 20 september 2007	Verslagen aanwezig
Overleg opzet Agora Onderzoek	15 maart 2007	Verslag aanwezig
<i>Agora verpleegkundigen (V&VN, afd. Palliatieve Verpleegkunde)</i>		
Vorbereidingsbijeenkomst	12 februari 2007	Verslag aanwezig
Uitwisselingsbijeenkomst Nederlandse en Vlaamse verpleegkundigen	13 september 2007	
Algemene Leden Vergadering	21 juni 2007	Verslag aanwezig
Symposium 'Spiritualiteit en existentiële crisis; handvaten voor een ongrijpbare dimensie'	21 juni 2007	Verslag aanwezig
Bestuursdagen 2007	8 en 9 februari 2007	Verslag aanwezig
Algemeen bestuur	17 september 2007	Verslag aanwezig
Dagelijks bestuur	2 februari 2007 5 september 2007	Verslagen aanwezig
Jaarplan 2007 en Jaarverslag 2006	Voorjaar 2007	
Commissie Deskundigheid	14 februari 2007 18 april 2007	Verslagen aanwezig
<i>Werkgroep vernieuwing</i>		
Voorstel gestroomlijnde financiering palliatieve zorg	Huidige financiering in schema gezet en in juni naar VWS gestuurd	
Onderzoek mogelijkheden persoonlijke zorgcoördinatie (gekoppeld aan zorgprogrammering)		Dossier opgebouwd
Discussiedocument basisniveau en gespecialiseerd niveau		Opgepakt door student t.b.v. scriptie
Overzicht kwaliteitseisen en -systemen voor beide niveaus		idem
Stimuleren van de ontwikkeling van deskundigheidseisen c.q. opleidingen		
Bijeenkomst werkgroep	29 januari 2007 7 mei 2007 18 september 2007	Verslagen aanwezig plus stramien voor een Plan van Aanpak

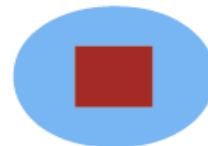
<i>Aard</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Opmerkingen</i>
<i>Werkgroep palliatieve zorg voor mensen met een verstandelijke beperking</i>		
Handreiking ter ontwikkeling van een Handboek palliatieve zorg binnen de verstandelijk gehandicaptensector plus implementatie daarvan	Juni 2007	Link beschikbaar gemaakt in augustus
Dossier op website t.b.v. palliatieve zorg binnen de VG-sector	Gerealiseerd en wordt steeds actueel gehouden	
Bijeenkomst palliatieve zorg voor verstandelijk gehandicapten: hoe pak je het aan?	20 juni 2007 (180 deelnemers)	
Symposium bundel 20 juni	Juli 2007	Ook downloadbaar gemaakt via de website
Bijeenkomst werkgroep	29 januari 2007 26 februari 2007 2 april 2007 14 mei 2007 9 juli 2007	Verslagen aanwezig
Afstudeerproject studenten HBO Implementatie casuïstiek	1 ^e /2 ^e kwartaal	Scriptie in documentatiecentrum
(laatste) Wensenboekje , Laagdrempelig instrument om met mensen in de VGZ en GGZ in gesprek te komen over de laatste fase	Juni 2007	Uitgereikt aan de symposiumdeelnemers en te bestellen bij Agora In 2007 zijn in totaal 198 wensenboekjes besteld.
<i>Werkgroep professionele thuiszorg</i>		
Landelijke bijeenkomst voor wijkverpleegkundigen	29 november 2007 (120 deelnemers)	Bundel gemaakt en downloadbaar gemaakt via de website
Bijeenkomst (2x)	5 februari 2007 5 maart 2007 3 september 2007	Verslagen aanwezig
<i>Werkgroep palliatieve dagzorg</i>		
Onderzoek	Vanaf 2 ^e kwartaal uitgevoerd door Faculteit Beleid en Management Gezondheidszorg	Artikel verschenen in Pallium (??)
Bijeenkomst (2x)	30 januari 2007 24 april 2007 6 september 2007	Verslagen aanwezig plus voorzet voor PR-actie
<i>Ouderenbonden</i>		
Vorbereiden project rondom toerusting ouderenbonden op gebied van palliatieve zorg.	5 maart 2007	Projectaanvraag ingediend door de PCOB t.b.v financiering uitvoering

<i>Aard</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Opmerkingen</i>
<i>Palliatieve zorg in het ziekenhuis</i>		
Bijeenkomst presentatie initiatieven	22 mei 2007	Verslag en presentaties aanwezig
Gezamenlijke ontwikkeling best-practices'		In ontwikkeling
<i>WMO en palliatieve zorg</i>		
Dossier (informatie en ervaringen verzamelen)		Overzicht beschikbaar
<i>Nationaal congres palliatieve zorg</i>		
Vorbereiden congres 2008	12 juli 2007 22 augustus 2007 5 oktober 2007 7 november 2007 6 december 2007	
Overleg ZorgMediatheek site nationaal congres	5 februari 2007	
<i>Doelgroepverbreding palliatieve zorg</i>		
Integratie van de principes van palliatieve zorg in de zorg voor alle patiënten met een levensbedreigende aandoening		VIKC-werkgroep opgeheven
<i>GGZ</i>		
Symposium over PZ voor cliënten in de GGZ	4 oktober 2007 (// deelnemers)	Bundel gemaakt en downloadbaar gemaakt via de website
Handleiding ter ontwikkeling van een Handboek palliatieve zorg binnen de GGZ		Concept verstuurd naar relevante partijen voor evaluatie
Bijeenkomst werkgroep	8 februari 2007 26 maart 2007 11 juni 2007 5 november 2007	Verslagen aanwezig
Overleg besloten deel GGZ palliatief.nl (Conny Giesen)	27 juni 2007	Verslag aanwezig
Onderzoeksopzet ontwikkeld met Trimbosinstituut	6 februari 2007	Deel financiering toegezegd, wachten op rest
<i>Hartfalen/COPD</i>		
Vorbereiding symposium over PZ voor mensen met hartfalen/COPD	12 februari 2007 15 mei 2007	Verslagen aanwezig
Het bundelen en verspreiden van kennis over palliatieve zorg m.b.t. tot bovengenoemde patiëntengroepen.	Symposium op 27 september (80 deelnemers)	
Symposium over PZ voor mensen met hartfalen/COPD	27 september 2007	Presentaties verstuurd naar deelnemers

Aard	Realisatie	Opmerkingen
Palliatieve zorg in verpleeg- en verzorgingshuizen (samen met VIKC)		
Bijeenkomsten i.v.m. voorbereiding scholingsactiviteiten in 2008	8 maart 2007 11 april 2007 9 juli 2007 1 oktober 2007 6 december 2007	Verslagen aanwezig
Landelijke website palliatief.nl		
Database abstracts EAPC		Gerealiseerd
Verzamelpagina's	Startpagina (juni)	
Kiesbeter.nl (RIVM); informatie website Agora beschikbaar stellen, overleg	16 mei 2007 17 oktober 2007 21 november 2007	
Tevreden.nl; tevredenheidsonderzoeken	Zomer: conceptversie commentaarronde Najaar: on-line	
Diverse overleggen	Overleg ZorgMediatheek lopende zaken: 25 januari 2007	
Nieuwsbrief Agora		
1x per maand	14 februari 2007 korte nieuwsbrief bij aanwinstenlijst documentatiecentrum 9 maart 07 agora nieuwsbrief nr. 17 6 april 07 agora nieuwsbrief nr. 18 28 mei 07 agora nieuwsbrief nr. 19 20 juli 07 agora nieuwsbrief nr. 20 4 oktober 07 agora nieuwsbrief nr. 21 20 december 07 agora nieuwsbrief nr. 22 in december 2007 laatste nieuwsbrief verstuurd naar 1136 mailadressen.	Verstuurd en beschikbaar gesteld op website
Documentatiecentrum		
Aanwinstenlijsten	14 februari 2007	Beschikbaar gesteld op website
Jaaroverzicht Palliatieve Zorg 2006	20 februari 2007	
Netwerksites		
Instructies (8 per kwartaal)	<ul style="list-style-type: none"> • 9 januari 07 - instructie Roosendaal - Bergen op Zoom - Tholen (2 personen) • 16 januari 07 - instructie - Almere (2 personen) • 17 januari 07 - instructie - Zwolle-Kampen (3 personen) • 2 februari 07 - instructie (herhaling) - Noord-West Utrecht (1 persoon) • 15 februari 07 - instructie Midden-Holland (1 persoon) • 2 maart 07 ochtend - groepsinstructie (herhaling) - Eemland, Zuid-Holland Noord, IKO, Arnhem, Zaanstreek-Waterland (5 personen) • 2 maart 07 middag - groepsinstructie (herhaling) - Utrecht Zuid, DWO (2 personen) • 6 maart 07 middag - groepsinstructie (herhaling) - IJssel-Vecht, Zuid Gelderland (3 personen) 	

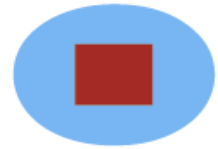
Aard	Realisatie	Opmerkingen
	<ul style="list-style-type: none"> • 8 maart 07 ochtend - instructie Kop van Noord-Holland & Noord-Kennemerland (3 personen) • 9 maart 07 ochtend - instructie Amstelland en Meerlanden & Midden- en Zuid Kennemerland (2 personen) • 27 maart 07 - groepsinstructie (herhaling) - (2 personen) • 30 maart 07 - groepsinstructie (herhaling) - (3 personen) • 2 april 07 - overleg/instructie (herhaling) - (2 personen) • 4 mei 2007 - instructie Westelijke Mijnstreek - (1 persoon) • 22 mei 07 - instructie Midden-Brabant (2 personen) • 31 mei 07 - instructie Oosterschelderegio, Walcheren. Zeeuws Vlaanderen (3 personen) • 10 juli 07 - instructie Utrecht Stad (nieuwe netwerkcoördinator) • 7 augustus 07 - instructie Noordwest-Twente en Enschede, Haaksbergen en Noordoost Twente (2 personen) • 15 augustus 07 - instructie Heuvelland (nieuwe netwerkcoördinator) • 17 augustus 07 - groepsinstructie (herhaling + formulier) (2 personen) • 21 augustus 07 - instructie Noord-Limburg (1 persoon) • 30 augustus 07 - instructie De Liemers (1 persoon) • 21 september 07 - instructie Zuid-Holland Noord (nieuwe netwerkcoördinator) • 26 september 07 ochtend - groepsinstructie (herhaling + formulier) - Utrecht Stad, Enschede, Haaksbergen en Noordoost Twente, Zuid-Holland Noord (3 personen) • 18 oktober 07 ochtend - groepsinstructie (herhaling + formulier) - Oosterschelderegio, Walcheren. Zeeuws Vlaanderen, Roosendaal Bergen op Zoom Tholen, Goeree Overflakkee en omliggende eilanden, Voorne-Putten Rozenburg, Hoeksche Waard, Midden-Brabant, (7 personen) • 23 oktober 07 - instructie 's-Hertogenbosch-Bommelerwaard en Oss-Uden-Veghel (1 persoon) • 13 november 07 ochtend - groepsinstructie (herhaling + formulier) (4 personen) • 13 november 07 middag - groepsinstructie (herhaling + formulier) (3 personen) • 29 november 07 ochtend ipv gebruikersoverleg gelegenheid vragen stellen (4 personen??) • 10 december 07 - instructie Weert (1 persoon) • 21 december 07 - instructie (3 personen, nieuwe medewerkers/coördinatoren) 	
Beheer portaal / netwerksites		

Aard	Realisatie	Opmerkingen
Netwerksites (6 per kwartaal)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Midden-Holland (januari) 2. Zuid-Holland Noord (januari) 3. West-Friesland (januari) 4. Noord-West Utrecht (januari) 5. Kop van Noord-Holland (maart) 6. Delft Westland Oostland (maart) 7. Hoogeveen (mei) 8. IJssel-Vecht (mei) 9. Roosendaal - Bergen op Zoom -Tholen (juni) 10. Zuidoost Brabant (juni) 11. Noord-Kennemerland (juli) 12. Heuvelland (juli) 13. Meppel-Steenwijkerland (juli) 14. Noord-Midden Drenthe (juli) 15. Zuid-Oost Drenthe (juli) 16. West-Achterhoek (juli) 17. Goeree Overflakkee (juli) 18. Voorne-Putten Rozenburg (augustus) 19. Noord- en Oost-Flevoland (augustus) 20. Zeeuws Vlaanderen (september) 21. Enschede, Haaksbergen en Noordoosttwente (september) 22. Noord-Limburg (september) 23. Noordwest-Twente (oktober) 24. Amstelland en Meerlanden (oktober) 25. Midden- en Zuid-Kennemerland (oktober) 26. Midden-Brabant (oktober) 27. Westelijke Mijnstreek (december) 	
Overleg stuurgroep NPZ	<p>26 april 2007</p> <p>12 november 2007</p>	
Gebruikersoverleg netwerksites	19 juni 2007	
Overleg VIKC (Marlene Middelburg)	<p>19 januari 2007</p> <p>15 februari 2007</p> <p>13 maart 2007</p> <p>19 april 2007</p> <p>14 mei 2007</p> <p>4 juni 2007</p> <p>14 augustus 2007</p> <p>29 oktober 2007</p> <p>26 november 2007</p>	
Voorlichting/overleg netwerksites	<p>Overleg Haaglanden over netwerksite - 12 februari 2007</p> <p>Voorlichting netwerksites Amstelland Meerlanden, Midden- en Zuid Kennemerland - algemene info netwerksites - 26 januari 2007</p> <p>Voorlichting netwerksites platform netwerken IKST - 5 juni 2007</p> <p>Overleg einde netwerksite Gooi en Vechtstreek - 4 juli 2007</p> <p>Voorlichting netwerksites Hedi ter Braak (2 netwerken) - 26 juli 2007</p>	

<i>Aard</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Opmerkingen</i>
Projecten- en productendatabase		
Aanvulling/onderhoud		
Complementaire zorg		
Uitbreiding dossier		Gerealiseerd
Bijeenkomst 'Toepassing Complementaire zorg in de palliatieve zorg'	Verschoven naar Nationaal Congres	
Leerboek Palliatieve Zorg		
Leerboek Palliatieve Zorg	Wordt door Elsevier uitgevoerd.	
Nederlands Vlaams Onderzoeksforum		
Nederlands Vlaams Onderzoeksforum	17 november 2007	
Evaluatiebijeenkomst	18 december 2007	
Paramedische ondersteuning		
Dossier		
Bijeenkomsten	24 januari 2007 11 april 2007	
Casemanagement		
Casemanagement		Dossier verder uitgebouwd
Platform palliatieve zorg voor kinderen (plus werkgroep Inventarisatie)		
Uitvoeren inventarisatie gebaseerd op bestaande onderzoeken door werkgroep	3 juli 2007	Inventarisatierapport augustus 2007
Bijeenkomst platform	18 januari 2007 12 april 2007 11 juni 2007 31 augustus 2007 9 oktober 2007 27 november 2007	Stg. PAL is opgericht en heeft onderdak bij Agora gevonden
Jaarrapport palliatieve zorg		
Overzicht van de ontwikkelingen gedurende 2007		Beschikbaar op website

Overige gerealiseerde producten 2007

Aard	Realisatie	Opmerkingen
Nationaal Fonds		
Bijeenkomst	7 maart 2007 25 april 2007 11 mei 2007	Verslag aanwezig
Overleg rond onderzoeksvoorstel PZ 'Shared Decision Making'	15 januari 2007	
Overleg rond onderzoeksvoorstel PZ en hoop	19 januari 2007	
Overleg rond onderzoeksvoorstel PZ en vermoeidheid	22 januari 2007	
Internationale Dag van de Palliatieve Zorg		
Bijeenkomst stuurgroep	13 februari 2007 8 maart 2007 12 april 2007 4 juni 2007 2 juli 2007 4 september 2007 13 november 2007 29 november 2007	Verslagen aanwezig, incl. eindrapportage
Landelijke manifestatie	5 oktober 2007	
Eindrapportage	19 december 2007	Beschikbaar gesteld op website
AGORA-VIKC		
Stuurgroep AGORA-VIKC	18 januari 2007 26 april 2007 30 juli 2007 29 oktober 2007	Verslagen aanwezig
Coördinatorenoverleg IKC's-VIKC	13 maart 2007 2 oktober 2007 6 november 2007 4 december 2007	Verslagen aanwezig
NAPC (Artsconsulenten)		
Bestuursvergaderingen	11 januari 2007 5 april 2007 21 juni 2007 13 september 2007	Verslagen aanwezig
Overleg Zorgprogramma Palliatieve Zorg		
Bijeenkomst	9 januari 2007 31 januari 2007 19 februari 2007 21 februari 2007 8 maart 2007 22 maart 2007	Verslagen aanwezig

<i>Aard</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Opmerkingen</i>
	28 maart 2007 2 april 2007 18 april 2007 30 mei 2007 11 juni 2007 15 juni 2007 16 oktober 2007 6 november 2007 22 november 2007 6 december 2007	
Netwerkoeverleg	11 oktober 2007 1 november 2007	Verslagen aanwezig
Overleg webapplicatie zorgprogrammering -	22 mei 2007 2 oktober 2007	

Palliatieve zorg voor vluchtelingen (Pharos)

Overleg m.b.t. onderzoek	15 januari 27 februari 2007 8 mei 2007	
Expertmeeting	30 mei 2007	Samenwerking Pharos/Agora
Presentatie signaleringsrapport	28 juni 2007 Uitgebracht: Juli 2007	Verder nadenken over implementatieproces

Klankbordgroep Centrum Levensvragen en Ouderen i.o.

Overleg	13 februari 2007 11 april 2007 10 juli 2007 20 november 2007 13 december 2007	Verslagen aanwezig
Congres	15 maart	
Oprichting expertisegroep	24 april 2007 18 juni 2007	

Overleg VPTZ rond websites

	26 januari 2007 30 maart 2007 1 juni 2007 19 oktober 2007	
--	--	--

2nd Chance Foundation

	Overleg: 25 september 2007 29 oktober 2007	
--	--	--

Beschrijven Plan van Aanpak Palliatieve Zorg i.s.m. veldpartijen

Plan van Aanpak Palliatieve Zorg	17 april 2007 overleg veldpartijen & VWS 22 juni 2007 overleg veldpartijen & VWS	
----------------------------------	---	--

<i>Aard</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Opmerkingen</i>
	11 juli 2007 overleg veldpartijen 16 juli 2007 overleg Agora/VIKC 4 september 2007 overleg veldpartijen & VWS 7 december 2007 Presentatie Plan van Aanpak VWS	
<i>Diverse overleggen</i>		
Overleg Palliatieve Zorg & activiteitenbegeleiding (Marjo Bakker)	26 februari 2007	
Overleg met VIKC en DGV	10 april 2007	